

RAADPLEGING OVER HET BOMENBELEID

Alphen aan den Rijn

Februari 2017

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

(020) 333 0670

Rapportnummer

2017/34

Datum

Februari 2017

Opdrachtgever

Gemeente Alphen aan den Rijn

Auteurs:

Femke van Schelven
Davinia Wilson

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INLEIDING

Aanleiding

Binnenkort wordt het nieuwe bomenbeleid van de gemeente Alphen aan den Rijn vastgesteld. Voor de invulling van dit beleid wil de gemeente graag de mening over de bomen in Alphen weten van haar bewoners.

Methode

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van het burgerpanel van Alphen aan den Rijn. Dit zijn bewoners van de gemeente Alphen aan den Rijn die zich hebben aangemeld voor online panelonderzoeken over hun gemeente. De panelleden zijn per mail uitgenodigd voor dit onderzoek. De vragenlijst kon ingevuld worden tussen 8 december 2016 en 5 januari 2017.

Respons

Voor dit onderzoek zijn 1.726 panelleden aangeschreven. Bij 33 van hen kon de uitnodiging niet worden bezorgd, vanwege een volle mailbox of een foutief mailadres. In totaal hebben dus 1.693 panelleden de uitnodiging ontvangen. Van hen hebben 725 de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 43 procent.

Daarnaast is een open link naar de vragenlijst op de gemeentelijke website gezet, waar niet-panelleden de vragenlijst konden invullen. Via deze link hebben 667 bewoners op de vragenlijst gereageerd. Dit brengt de totale respons op 1.392. Dit is voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Daarnaast zijn de resultaten gewogen op leeftijd, geslacht en kern. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd, geslacht en kern zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhouding.

Onder- en bovengemiddelde groepen worden dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Alphen aan den Rijn.

Analyse

Resultaten zijn berekend over de totale respons, maar ook uitgesplitst naar kern* en bron van invullen (panel of open link). Significante verschillen tussen respondenten uit verschillende kernen en bronnen worden beschreven in groene kaders.

*Zwammerdam en Aarlanderveen zijn niet in de vergelijking meegenomen, omdat de respons voor deze kernen te laag was om betrouwbare uitspraken te kunnen doen (zie Tabel 1). De resultaten van deze kernen zijn wel meegenomen in de totaalrapportage.

Tabel 1. Verdeling van respons over de verschillende kernen

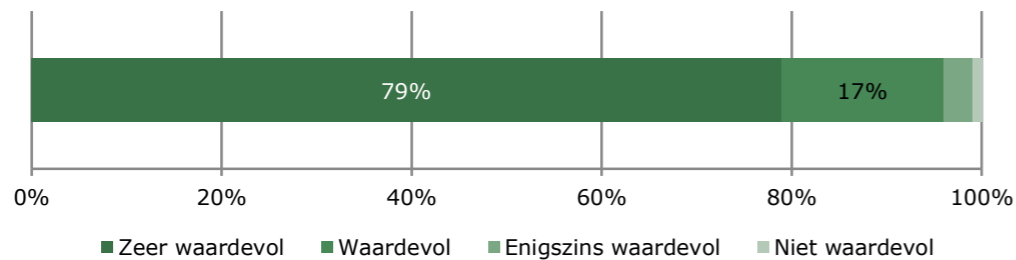
	AANTAL	PERCENTAGE
Aarlanderveen	21	2%
Alphen aan den Rijn	923	66%
Benthuizen	66	5%
Boskoop	195	14%
Hazerswoude-Dorp	50	4%
Hazerswoude-Rijndijk	74	5%
Koudekerk aan den Rijn	53	4%
Zwammerdam	10	1%

WAARDE VAN BOMEN

Bewoners vinden bomen in leefomgeving waardevol

Nagenoeg alle bewoners ervaren bomen in de directe leefomgeving als waardevol. Vier vijfde geeft zelfs aan dat bomen in de directe leefomgeving zeer waardevol zijn.

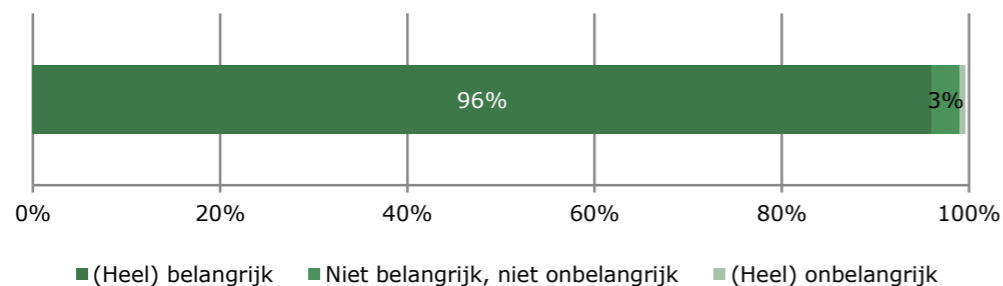
Figuur 1. Bomen in mijn directe leefomgeving ervaar ik als ... (n=1.392)

Bewoners vinden bomen belangrijk voor de stadsecologie

Variatie in het groen van de gemeente is belangrijk. Dit heeft te maken met de stadsecologie. Stadsecologie gaat over de dynamiek en wisselwerking tussen organismen (mensen, dieren, planten en schimmels). Bijna alle bewoners vinden dat bomen belangrijk zijn voor deze stadsecologie. Slechts een beperkt deel is hier neutraal over of vindt dit onbelangrijk.

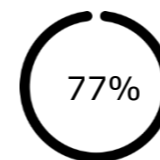
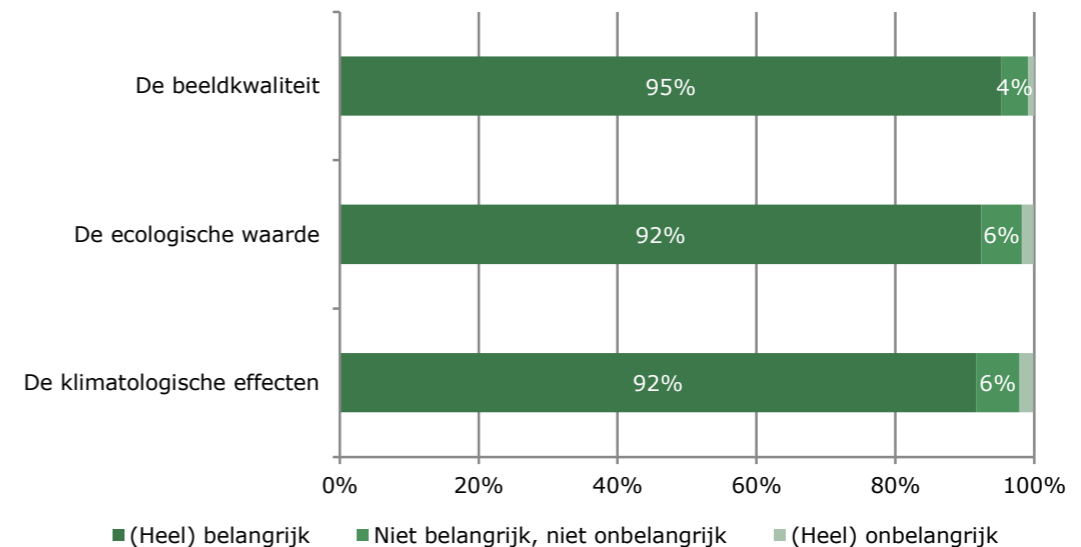
Figuur 2. Hoe belangrijk zijn bomen volgens u voor de stadsecologie? (n=1.392)

Bewoners hechten veel waarde aan effecten van bomen op leefmilieu

De gemeente hecht veel waarde aan bomen om drie belangrijke redenen: de beeldkwaliteit (een groene aankleding van de woonomgeving), de ecologische waarde (biodiversiteit) en de klimatologische effecten (effecten op het klimaat). Uit Figuur 3 blijkt dat bewoners deze redenen ook belangrijk vinden: elk wordt door ruim negen op de tien als (heel) belangrijk ervaren.

Figuur 3. Hoe belangrijk vindt u... (n=1.392)

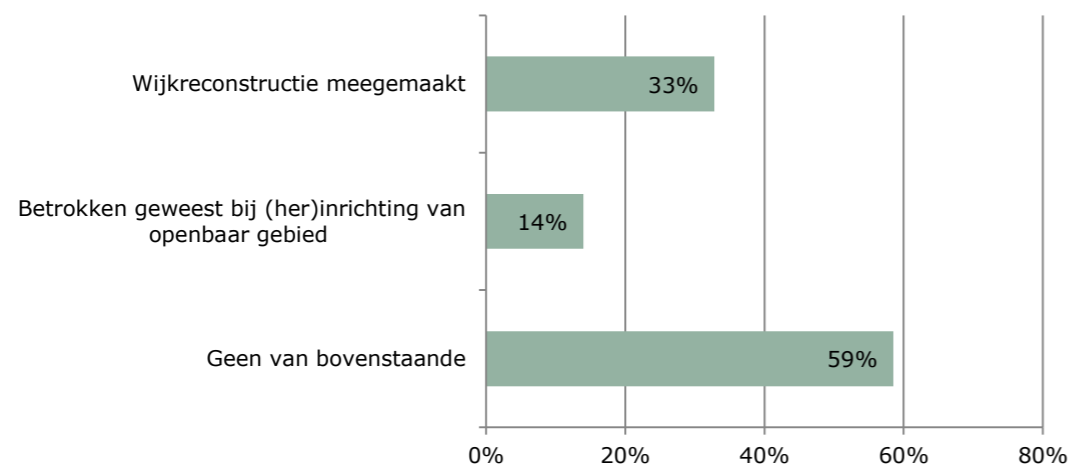
77% van de bewoners vindt dat de gemeente zich meer moet inspannen om de waarde van bomen de effecten ervan in ons leefmilieu in beeld te brengen

BOMEN IN PROJECTEN

Een derde heeft in laatste tien jaar een wijkconstructie meegemaakt

Een derde van de bewoners geeft aan in de afgelopen tien jaar een wijkreconstructie meegemaakt te hebben. Een kleiner deel – veertien procent – is betrokken geweest bij de (her)inrichting van openbaar gebied. Ongeveer drie vijfde is bij beide niet betrokken geweest.

Figuur 4. Heeft uw wijk in de laatste tien jaar een wijkreconstructie meegemaakt, of bent u op een of andere wijze betrokken geweest bij de (her)inrichting van het openbaar gebied in de gemeente Alphen aan den Rijn? (n=1.392)

- Respondenten van de open link hebben vaker een wijkreconstructie meegemaakt (37%) dan panelleden (29%).
- Bewoners uit de kernen Alphen aan den Rijn (35%), Benthuizen (42%) en Boskoop (43%) hebben vaker een wijkreconstructie meegemaakt dan de andere kernen (8% tot 12%).

Gemeente verwerkt vragen en wensen meestal naar tevredenheid

Aan de bewoners die in de afgelopen tien jaar betrokken zijn geweest bij (her)inrichting van openbaar gebied is gevraagd of hun vragen en wensen over bomen naar tevredenheid in de plannen zijn verwerkt. Bijna de helft geeft aan dat dit inderdaad is gebeurd. Iets meer dan een derde vindt dat hun vragen en wensen niet naar tevredenheid zijn verwerkt. Ongeveer een vijfde had geen vragen of wensen over bomen.

Figuur 5. Zijn in uw contact met de gemeente uw vragen en wensen over bomen naar tevredenheid in de plannen verwerkt? (n=195)

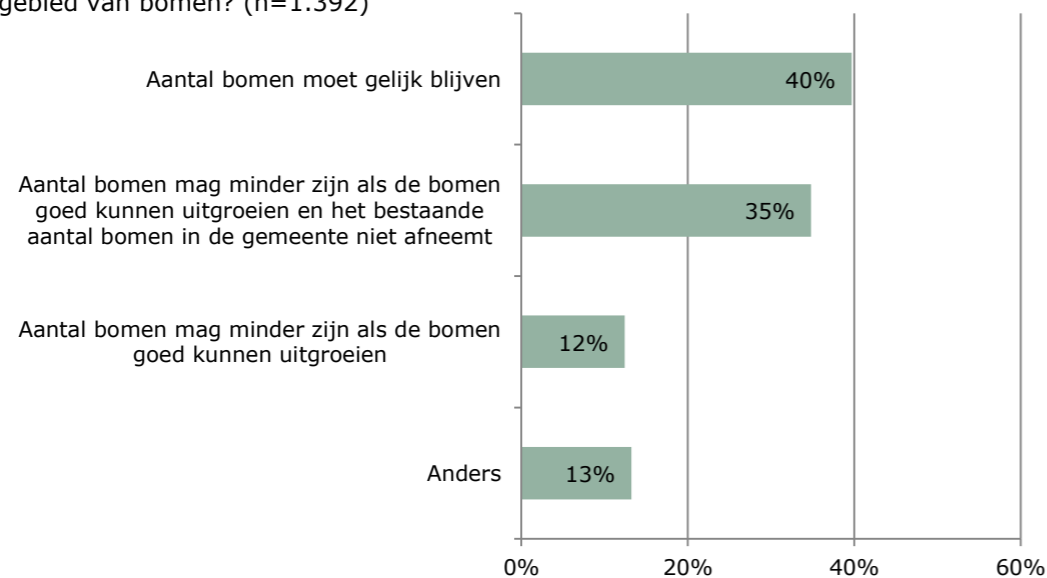
BOMEN IN PROJECTEN

Bewoners willen dat aantal bomen in wijk of gemeente gelijk blijft

Aan de bewoners in dit onderzoek is gevraagd aan welke voorwaarden een reconstructie moet voldoen op het gebied van bomen. Hierbij zegt twee vijfde dat het aantal bomen binnen een wijk voor en na een reconstructie gelijk moet blijven. Een iets kleiner deel vindt dat het aantal bomen minder mag zijn, mits ervoor wordt gezorgd dat de bomen goed kunnen uitgroeien en elders in de gemeente gecompenseerd wordt voor de afname in bomen in de wijk. Een tiende vindt dat het aantal bomen minder mag zijn – en niet gecompenseerd hoeven te worden – als de bomen goed kunnen uitgroeien.

Het grootste deel dat 'anders' heeft geantwoord, vindt dat het aantal bomen moet toenemen bij een reconstructie.

Figuur 6. Aan welke voorwaarde moet een nieuw ontwerp volgens u voldoen op het gebied van bomen? (n=1.392)

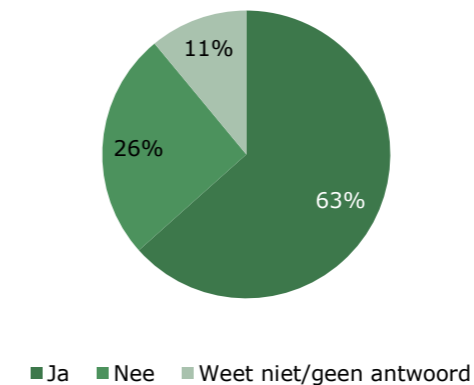

Gemeente verwerkt vragen en wensen meestal naar tevredenheid

In het kader van duurzaamheid kan de gemeente beslissen om alleen nog bomen te planten die duurzaam gekweekt zijn in Nederland. Voordelen hiervan zijn dat voorkomen kan worden dat onnodig veel transport plaatsvindt en dat voorwaarden gesteld kunnen worden aan de teeltwijze. Een nadeel is dat een duurzame teeltwijze kan leiden tot een hogere prijs voor bomen.

Ongeveer twee derde van de bewoners vindt dat de gemeente vooral duurzame bomen moet aankopen, ook al kost dit meer geld. Een kwart is hier tegen.

Figuur 7. Vindt u dat de gemeente vooral duurzaam gekweekte bomen uit Nederland zou moeten aankopen? (n=195)

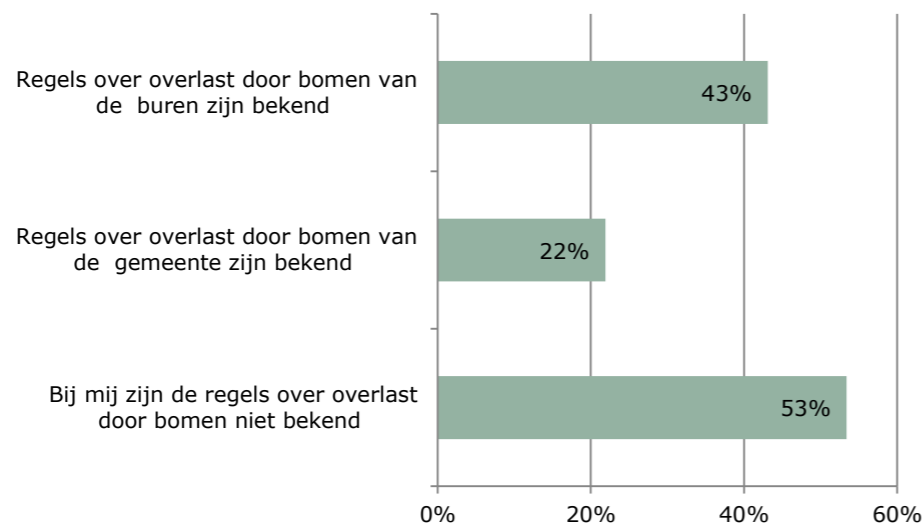
- Bewoners uit Hazerswoude-Rijndijk vinden vaker dat de gemeente duurzaam gekweekte bomen moet aankopen (79%) dan bewoners uit de andere kernen (44% tot 68%).

OVERLAST

Ruim de helft is niet bekend met regels rondom overlast

Er zijn regels waar bewoners zich aan moeten houden rondom overlast die veroorzaakt kan worden door bomen. De regels over overlast door bomen van burens zijn het bekendst: ruim twee vijfde van de bewoners kent deze. Iets meer dan een vijfde kent de regels over overlast door bomen van de gemeente. Ruim de helft geeft aan de regels voor beide soorten bomen niet te kennen.

Figuur 8. Bent u bekend met de regels die er zijn over overlast die veroorzaakt wordt door bomen van burens of van de gemeente? (n=1.392)

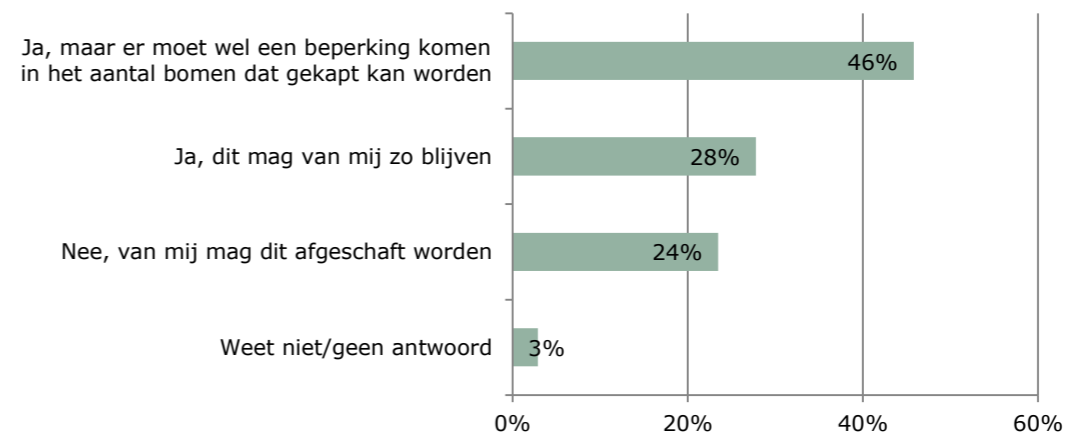

Bewoners moeten keuze kunnen maken over bomen in hun straat

Bewoners kunnen op dit moment de gemeente vragen om bomen – die niet tot de groenstructuur behoren en/of niet beschermwaardig zijn – te kappen. Als een meerderheid van twee derde van deze bewoners de desbetreffende bomen vanuit hun woning of perceel kan zien, moet de gemeente hier gehoor aangeven.

Deze regel vindt bijna de helft van de bewoners een goede zaak, mits er een beperking komt in het aantal bomen dat gekapt kan worden. Bijna drie tiende vindt het ook zonder deze beperking een goede zaak. Een kwart is voor afschaffing van deze regel.

Figuur 9. Vindt u het een goede zaak dat bewoners deze keuze over bomen in hun woonstraat kunnen maken? (n=1.392)

- Respondenten uit de open link vinden vaker dat de keuze van bewoners over bomen in hun woonstraat afgeschaft moet worden (28%) dan panelleden (19%).

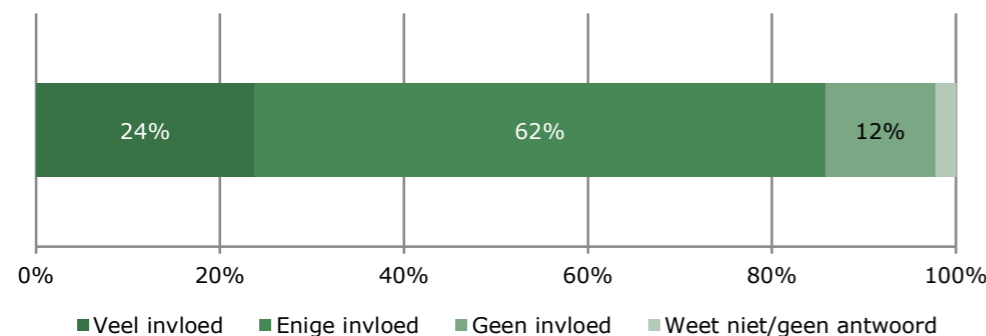
BESCHERMWAARDIGE BOMEN

Meeste bewoners willen enige invloed

De gemeente bepaalt op basis van leeftijd, dendrologische waarde (zeldzaamheid/bijzonderheid van de soort of groeivorm), geschiedenis en uiterlijk of bomen beschermwaardig zijn. Beschermwaardige bomen mogen niet zomaar gekapt worden. Hiervoor is een vergunning nodig die verleend kan worden door de burgemeester en wethouders.

Bijna twee derde van de bewoners geeft aan dat zij enige invloed willen hebben op het bepalen van welke bomen beschermd moeten worden. Een kwart wil zelfs veel invloed. Twaalf procent geeft aan dat zij vinden dat bewoners hier geen invloed op hoeven te hebben.

Figuur 10. Hoeveel invloed moeten inwoners van Alphen volgens u hebben op welke bomen in de gemeente beschermd moeten worden? (n=1.392)

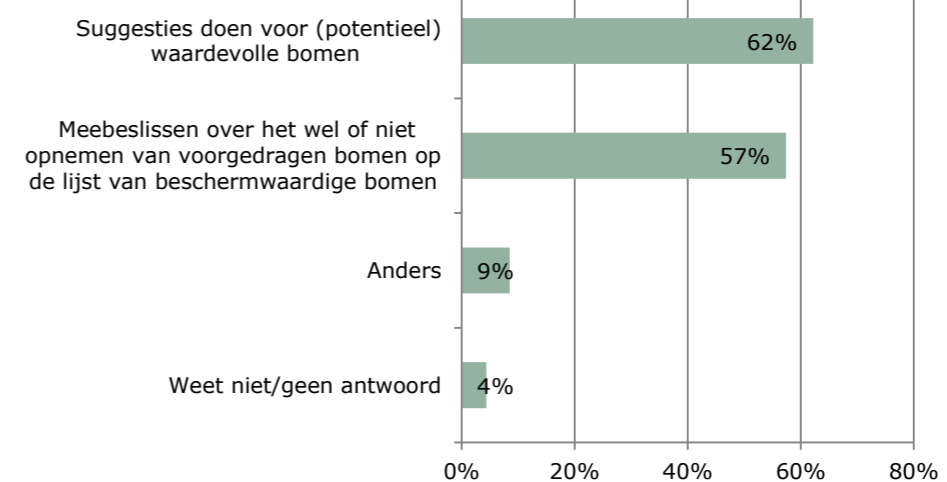

Bewoners willen suggesties doen en meebeslissen

Bewoners die aangeven dat zij invloed willen hebben op welke bomen beschermwaardig zijn is gevraagd op welke manier zij deze keuze het liefst zouden beïnvloeden. Ruim drie vijfde geeft aan dat bewoners de ruimte moeten krijgen om suggesties te doen voor (potentieel) waardevolle bomen. Een iets kleiner deel geeft aan dat bewoners moeten kunnen meebeslissen over het al dan niet opnemen van voorgedragen bomen op de lijst van beschermwaardige bomen.

Een tiende wil op andere manieren invloed hebben, bijvoorbeeld door inspraak te hebben op het kapbeleid of door beter geïnformeerd te worden.

Figuur 11. Wat zou die invloed moeten inhouden? (n=1.195)

- Respondenten uit de open link geven vaker aan dat zij suggesties willen doen voor waardevolle bomen (68%) dan panelleden (57%).

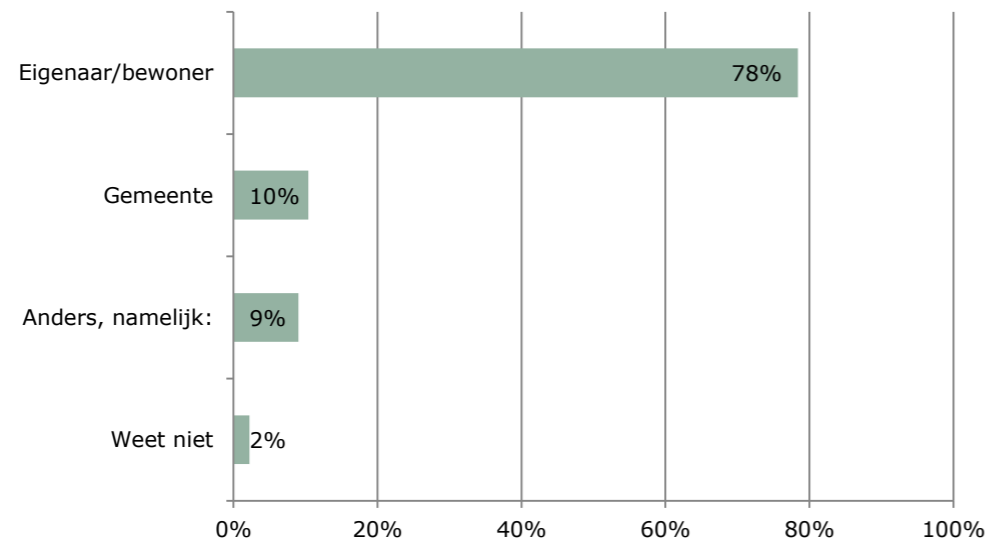
BESCHERMWAARDIGE BOMEN

Meeste bewoners vinden eigenaar verantwoordelijk

Veruit de meeste bewoners vinden dat de eigenaar van het terrein waarop een beschermwaardige boom staat verantwoordelijk is voor het beheren en onderhouden van deze boom. Een tiende meent dat dit een taak van de gemeente is.

Bewoners die een ander antwoord hebben gegeven vinden meestal dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de gemeente en de eigenaar.

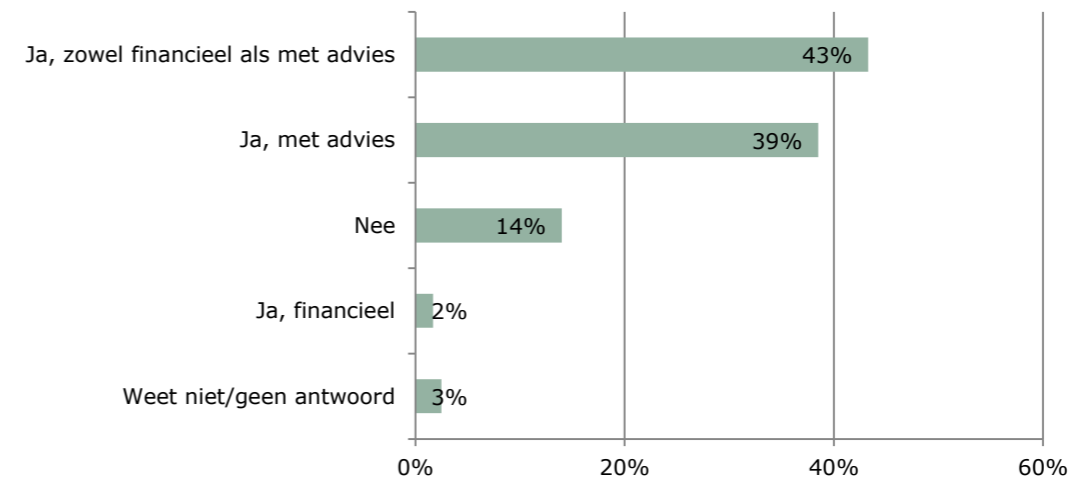
Figuur 12. Wie is volgens u verantwoordelijk voor het beheren of onderhouden van beschermwaardige bomen op privéterrein? (n=1.392)

Meesten vinden dat gemeente moet ondersteunen in beheer en in stand houden van beschermwaardige bomen

De meeste bewoners vinden dat de gemeente particulieren die beschermwaardige bomen op hun terrein hebben zou moeten ondersteunen in het beheer en in stand houden van deze bomen. Volgens ruim twee vijfde moet de gemeente financieel helpen en advies geven. Een iets kleiner deel vindt dat de gemeente alleen met advies hoeft te ondersteunen. Een beperkt deel is voor alleen financiële steun. Veertien procent meent dat de gemeente particulieren helemaal niet hoeft te ondersteunen.

Figuur 13. Vindt u dat de gemeente particulieren die beschermwaardige bomen op hun terrein hebben staan ook zou moeten ondersteunen bij het beheer en in stand houden van deze bomen? (n=1.392)

- Panelleden vinden vaker dat de gemeente particulieren die beschermwaardige bomen op hun terrein hebben niet hoeft te ondersteunen (17%) dan respondenten die via de open link hebben gereageerd (11%).

ZIEKTEN EN PLAGEN

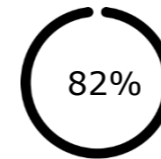
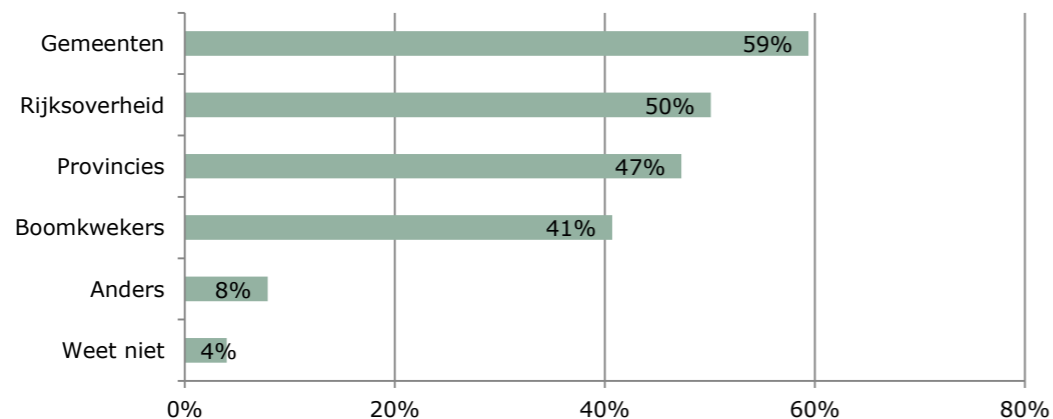
Vooral overheden zijn verantwoordelijk voor onderzoeken van boomziekten en -plagen

De laatste tien jaar komen er steeds meer nieuwe boomziekten en -plagen voor. Vaak is de oorzaak hiervan onbekend. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft een voortrekkersrol gespeeld bij het in kaart brengen van onbekende ziekten en plagen onder bomen. Extra kosten die hiermee gepaard gaan worden betaald uit het gemeentelijk budget voor groenbeheer.

Aan de bewoners in dit onderzoek is gevraagd van wie zij vinden dat zij zich bezig moeten houden met het onderzoeken van boomziekten en -plagen. Bijna drie vijfde geeft aan dat dit een taak is van de gemeente. Ongeveer de helft noemt de Rijksoverheid en de provincies en twee vijfde de boomkwekers.

Anderen die zich met boomziekten en -plagen moeten bezighouden volgens bewoners zijn bijvoorbeeld wetenschappers van universiteiten en plant- en natuurorganisaties.

Figuur 14. Wie moeten zich volgens u bezig houden met het vaststellen en in kaart brengen van (nieuwe) boomziekten en -plagen? (n=1.392)

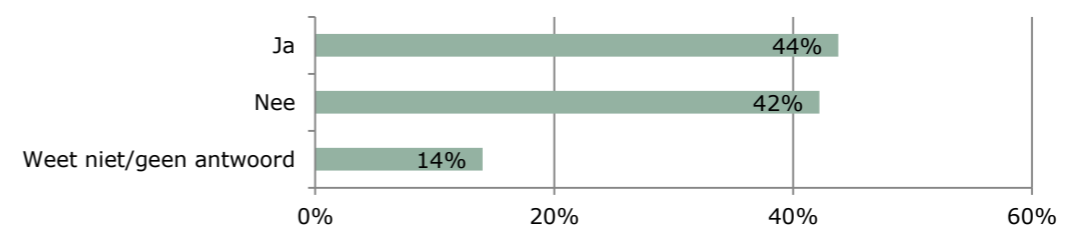

82% vindt dat de gemeente Alphen aan den Rijn zich actief moet blijven inzetten bij het vaststellen en in kaart brengen van (nieuwe) boomziekten en -plagen

Kleine meerderheid is voor het verbod van aanplanting van bepaalde boomsoorten in de buurt van gebouwen

Als maatregel tegen het optreden van allergische reacties mag de gemeente een aantal boomsoorten niet binnen een afstand van 75 meter van een gebouw aanplanten. Echter, stuifmeel verplaatst zich over grotere afstanden dan 75 meter. Daarom is aan de bewoners van dit onderzoek gevraagd of zij vinden dat de gemeente dit verbod in stand moet houden. Hierbij geeft bijna de helft aan dat zij dit verbod inderdaad wilden behouden. Een iets kleiner deel vindt dit niet nodig en veertien procent heeft hier geen mening over.

Figuur 15. Vindt u dat de gemeente het verbod van aanplant van bepaalde boomsoorten binnen een afstand van 75 meter van gebouwen in stand moet houden? (n=1.392)

- De kernen Benthuizen (66%) en Hazerswoude-Dorp (65%) vinden minder vaak dan de andere kernen (79% tot 94%) dat de gemeente zich actief in moet blijven zetten voor het onderzoeken van boomziekten en -plagen.
- Panelleden vinden vaker dat het verbod van aanplant van bepaalde bomen binnen 75 meter van een gebouw gehandhaafd moet worden (47%) dan respondenten die via de open link reageerden (40%).

INFORMATIE EN EDUCATIE

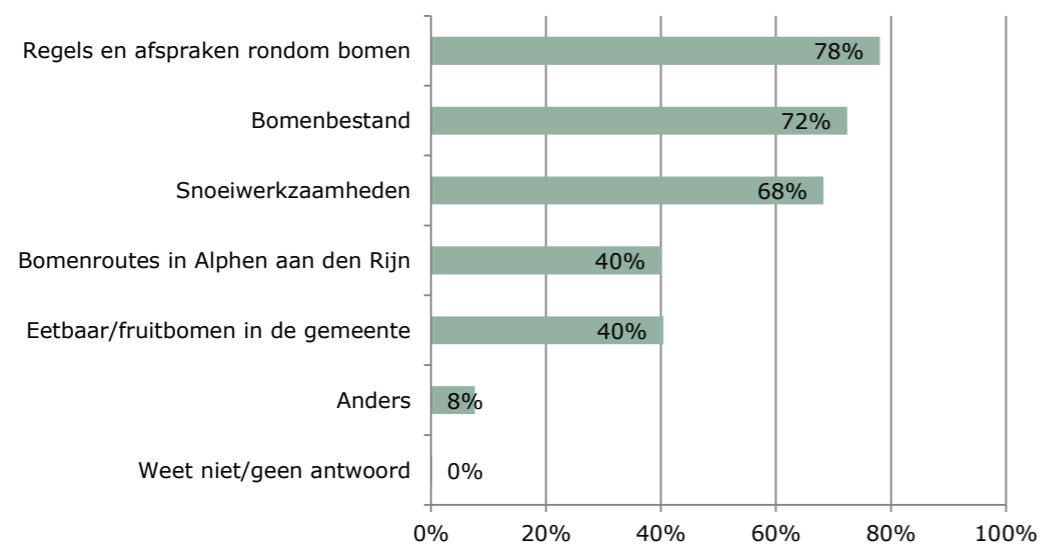
Bewoners hebben interesse in diverse onderwerpen

De gemeente is op dit moment bezig om informatie over onder andere het bomenbestand, snoeiactiviteiten, groenbeleid en grote groenprojecten digitaal inzichtelijk te maken. Driekwart van de bewoners geeft aan interesse te hebben in (een deel van) deze informatie.

Van de bewoners die aangeven interesse te hebben in de informatie wil ruim driekwart meer weten over regels en afspraken rondom bomen. Ook het bomenbestand en de snoeiwerkzaamheden krijgen de belangstelling van een ruime meerderheid. Informatie over bomenroutes in de gemeente en bomen met eetbare vruchten vindt twee vijfde van de bewoners interessant.

Andere zaken waar bewoners graag informatie over hebben zijn bijvoorbeeld bomenkap, allergieën en toekomstplannen voor bomen in de wijk.

Figuur 16. Welke informatie vindt u dan met name interessant? (n=1.058)

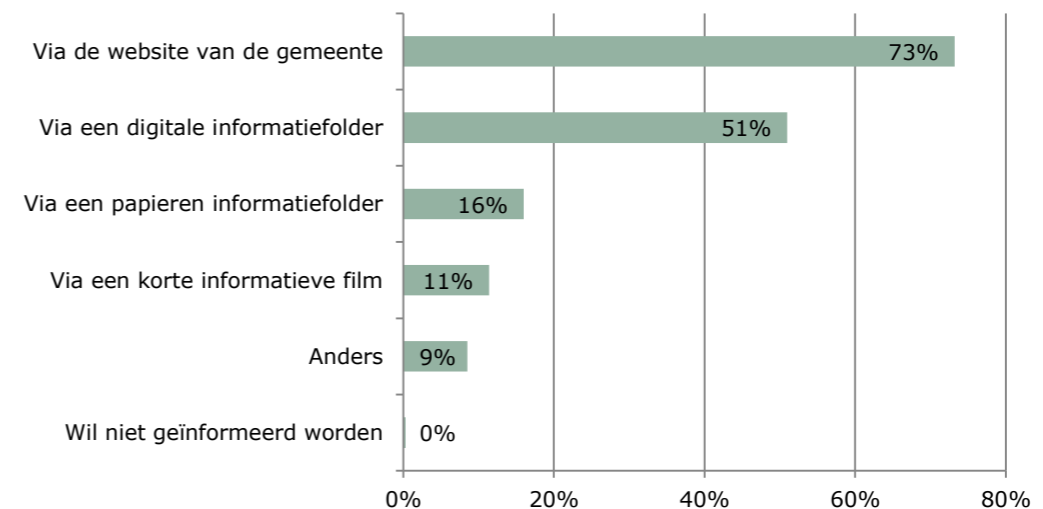

Bewoners krijgen informatie het liefst digitaal

Bijna driekwart van de bewoners die (mogelijk) interesse hebben in de informatie over bomen wordt het liefst geïnformeerd via de gemeentelijke website. Ongeveer de helft wil de informatie lezen in een digitale informatiefolder. Een papieren informatiefolder en een informatieve film worden door respectievelijk zestien en elf procent genoemd als voorkeursmedia voor informatie over bomen.

Andere manieren om bewoners te informeren zijn via sociale media, mail, apps en huis-aan-huisbladen.

Figuur 17. Wat vindt u de beste manier om geïnformeerd te worden over het Alphense bomenbeleid en de afspraken die er gelden voor het bomenbestand? (n=1.392)

- Respondenten die via de open link reageerden hebben vaker interesse in de informatie over bomen (80%) dan panelleden (73%).
- Respondenten die via de open link reageerden ontvangen liever informatie via de gemeentelijke website (79%) dan panelleden (68%).

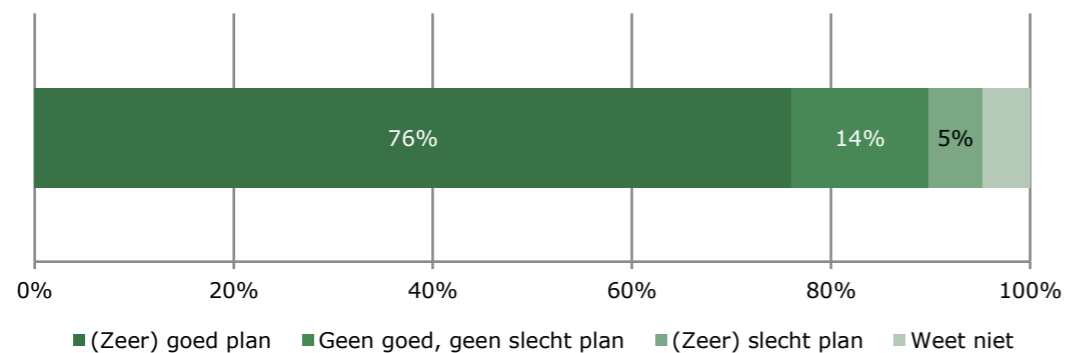
INFORMATIE EN EDUCATIE

Meeste bewoners zijn voor een bomenpanel in de gemeente

In veel gemeenten is een bomenpanel ingesteld. Dit panel bestaat uit een afvaardiging van bewoners en instanties uit de gemeente. Bij grote ingrepen in het bomenbestand of in het groen en bij het opstellen van nieuw groenbeleid kan dit panel om advies worden gevraagd. Ook wordt zij betrokken bij het communiceren over groentema's.

De bewoners uit dit onderzoek is gevraagd of zij het een goed plan vinden om een dergelijk panel ook in Alphen aan den Rijn op te richten. Driekwart geeft aan dit een (zeer) goed plan te vinden. Veertien procent is neutraal en vijf procent vind het een (zeer) slecht plan.

Figuur 18. Wat vindt u van het plan om een dergelijk plan op te richten in Alphen aan den Rijn? (n=1.392)

ACHTERGRONDKENMERKEN

GESLACHT	AANTAL	%
Man	783	56%
Vrouw	609	44%

WOONSITUATIE	AANTAL	%
Ik woon alleen	182	13%
Ik woon alleen (zonder partner) met kinderen	35	3%
Ik ben gehuwd/woon samen zonder thuiswonende kinderen	565	41%
Ik ben gehuwd/woon samen met thuiswonende kinderen	494	36%
Ik woon bij mijn ouder(s)/verzorger(s)	61	4%
Anders	19	1%
Weet niet/wil niet zeggen	37	3%

OPLEIDING	AANTAL	%
geen onderwijs / basisonderwijs / cursus inburgering / cursus Nederlandse taal	2	0%
LBO / VBO / VMBO (kader- of beroepsgerichte leerweg) / MBO 1 (assistentenopleiding)	67	5%
MAVO / HAVO of VWO (eerste drie jaar) / ULO / MULO / VMBO (TL of GL) / VSO	96	7%
MBO 2, 3, 4 (basisberoeps-, vak-, middenkader- of specialistenopleiding) of MBO oude structuur (vóór 1998)	276	20%
HAVO of VWO (overgegaan naar de 4e klas) / HBS / MMS / HBO propedeuse of WO Propedeuse	153	11%
HBO (behalve HBO-master) / WO-kandidaats -of WO-bachelor	481	35%
WO-doctoraal of WO-master of HBO-master / postdoctoraal onderwijs	276	20%
weet niet/ wil niet zeggen	40	3%